

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
-----------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA

1. Granica i pogranicze jako kategorie antropologiczne i literaturoznawcze	19
2. Mała ojczyzna w literaturoznawstwie niemieckim	47
2.1. Pojęcie <i>Heimat</i> – rekonesans terminologiczny	47
2.2. Ewolucja zjawiska <i>Heimatliteratur</i> w literaturze niemieckiej (od afirmacji do negacji i z powrotem)	54
2.3. <i>Heimatroman</i> – między gatunkiem a tematem	78
3. Mała ojczyzna w literaturoznawstwie polskim	93
3.1. Mała ojczyzna – zakres znaczeniowy i historia pojęcia	93
3.2. Od literackiego regionalizmu do literatury małych ojczyzn	103
3.3. Literatura małych ojczyzn – pożegnanie tematu?	120

CZĘŚĆ DRUGA

1. „Podróż do krainy dzieciństwa” – wizja górnośląskiego pogranicza w tetralogii gliwickiej Horsta Bienka	133
1.1. Geneza gliwickiego cyklu powieściowego – na podstawie dziennika pisarskiego <i>Opis pewnej prowincji</i>	133
1.2. Charakter śląskiego pogranicza w tetralogii gliwickiej Horsta Bienka	139
1.2.1. „Granicą jest to, co na człowieku wyciska piętno”. Rodzaje granic w tetralogii gliwickiej	141
1.2.2. Górnośląskie pogranicze etniczne, kulturowe i religijne	147
1.2.3. Ludzie pogranicza	155

1.3. „Kindheit ist Heimat” – dzieciństwo i mała ojczyzna w prozie Horsta Bienka	166
1.3.1. „Nie możemy powrócić do domu dzieciństwa”. Gliwickie dzieciństwo według Horsta Bienka	167
1.3.2. Mała ojczyzna na górnośląskim pograniczu	172
1.3.3. „Śląska muzyka słów”	175
1.3.4. Tożsamość mieszkańców śląskiego pogranicza	181
1.4. „Początek i koniec”. Struktura epicka tetralogii gliwickiej	188
2. Granice i śląskie pogranicze w <i>Dwóch miastach</i> Adama Zagajewskiego	201
2.1. Między zaangażowaniem a samopoznaniem	201
2.2. Lwów – Gliwice, czyli Lwów jest wszędzie	204
2.3. Gliwice, czyli nieobecne pogranicze	209
2.4. „Bezdomny – ale wcale nie nieszczęśliwy”	214
3. Między zadowoleniem a wykorzeniem. Górnośląska mała ojczyzna w książce Juliana Kornhausera <i>Dom, sen i gry dziecięce</i>	221
3.1. Liczba pojedyncza	221
3.2. Zuckerman, czyli kres śląskiego pogranicza	224
3.3. Dzieciństwo na pograniczu	228
3.4. On czy ja? Autobiografizm i kwestia tożsamości	232
4. Laboratorium wspomnień. Piotr Lachmann – <i>Wywołane z pamięci</i>	241
4.1. Człowiek pogranicza	241
4.2. Dom utracony, dom uzyskany. Gliwicka biografia	243
4.3. Polacy i Niemcy. Niemcy i Polacy	250
4.4. Domem poety jest język	254
4.5. Archeologia pamięci	258
5. Co było, co jest. Zmierzch śląskiego etnosu w <i>Nagrobku ciotki Cili</i> Stefana Szymutki	267
5.1. Osadzenie w rzeczywistości i kryzys	267
5.2. Śląsk dziadków i wnuków	270
5.3. Granice, pogranicza i kres śląskiej małej ojczyzny	277
5.4. Pamięć, język i byt	281
6. Finis Silesiae? Podsumowanie	285
6.1. Wobec małej ojczyzny – śląski mit w literaturze	285
6.2. Wobec pogranicza	295
6.3. Wobec tożsamości	303
6.4. Wobec literackości	316
Bibliografia	333
Indeks nazwisk	347